

Vietnamski partizani so zopet izbršili uspešno drzno akcijo: potopili so neko ameriško trgovsko ladjo. Ameriška letala pa so že zopet »pomotno« bombardirala čolne na reki. Na pobila trideset civilistov, trideset pa ranila.

Na Kitajskem se nadaljuje »kulturna revolucija« z nadaljevanjem demonstracij okrog sovjetskega poslanstva. Demonstranti razbijajo stane ljudi stanovov, kjer stanujejo družine »z buržoaznimi metodami«. Pred cvetilčarnami so se pojavili napisi, da ni revolucionarnost

ŠPETRSKO POLETJE (2)

Mafijevci na počitnicah ob Nadiži

Tradicionalni letoviščarji iz Čedadu in Vidma ter slovenski izseljenci

Kot smo predvidevali, je postal Špetar ob Nadiži redno prisilno prebivališče sicilijanskih mafijevcev. Zda imajo že tretjega mafijevca, ki živi med njimi in ki seveda s svojo navzočnostjo zbuja pozornost številnih turistov, ki uživajo mir in hladne noči Nadiške doline. Da najvišje varnostne italijanske oblasti pošiljajo v Špetar na prisilno bivanje mafijevce, je dokaz, da smatrajo slovensko prebivalstvo nadiških dolin ne samo za pošteno, ampak tudi državi zvesto in vdano, da jih ne moti bližina državne meje, da celo se ne boje, da bi jo tak mafijevci popihali preko meje ali pa sploh zašel v slabo družbo kakih protidržavnih elementov, kakor bi jih rade videle oči desničarskih in nacionalističnih elementov med zavednimi Slovenci teh krajev, ki so zvesti svojemu slovenskemu narodu a hkrati tu il italijanski državi.

Prvi mafijevci se je pojavil v Špetru leta 1963. Ime mu je bilo Giovanni Imbisi, star 29 let ter je živel v Špetru le nekaj mesecev, ker so mu kmalu odpustili prisilno bivališče in se je vrnil v Palermo.

Drugi mafijevci je bil Pietro Caruso, o katerem smo poročali lansko leto, kako je delal dolge sprehe po špetrski okolici, kako je nenadno izginil in kako so ga obišli hitro izsledili v Palermo in zaprli, ker je moral odsedeti še devet mesecev zapora za razne zakonske prekrške, ki jih je bil zagrešil, preden so ga varnostne oblasti poslale v varni Špetar. Caruso so se ljudje nekoliko bali, ker je pač sel glas, da je mafijevci, a Špetrski nimajo radi opravič in nasprotniki sedanjega režima in družbene ureditve, kaj šele če je mafijevci. Niso se ga bali kot Sicilijance, ker so pač ljudi iz južne Italije navajeni, saj je večina karabinerjev, finančnih stražnikov in policijskih agentov v Beneški Sloveniji doma iz južne Italije; Kalabrije, Sicilije in drugih južnih dežel. Z njimi beneški Slovenci izhajajo tako kot pač povsod po Italiji: biti z njimi raje v dobrih prijateljskih odnosih kot pa se z njimi kregati. To pa znajo nati Slovenji naravnost mojstrsko. Za Pietrom Carusom in za njegovimi 12 otroki, ki jih je baje imel na Siciliji, niso nati ljudje preveč žalovali, posebej ne ženske, ki so se ga bale.

Da ne bi ostali brez svojega mafijevca, so oblasti poskrbele za novega mafijevca ki je prišel v Špetar 19. julija. Ime mu je Antonio Puccio, je še mlajši, saj mu je komaj 32 let, oblači se skrbno, kakor se sploh Sicilijanci v naših krajih, pa čeprav revni. Ziliana obleka, bleščeči se čevlji, pa pod pazduho aktovka. Tak prihaja na delo v milin-žo, kjer ima slučajno neko začasnó zaposlitev. Okolice sodeče v Trapaniju ga je obsedlo na tri leta prisilnega bivališča v Špetru. Radovedni so vsi ljudje, ali bo zdržal pri nas do 1969. Spada med tisto vrsto konfliktancev, ki stalno pišejo pritožbe in sponocene na vse strani. Skratka, spada v višjo vrsto mafijevcev, takih, ki znajo pisati in morebiti iz ozadja voditi niti »aspoštovane mafijevske družbe«.

Trenutno spada Puccio med turistične zanimivosti Špetra. Ne bi želeli, ko je že turistična sezona pri kraju, da bi bil tudi drugače zanimiv. Od države sicer prejema 750 lir podpore, ker je za človeka, ki živi v tujem kraju in ki nima stalne zaposlitve, premalo. Posebno pa, če se mora ubadati z birokracijo od katere si ni dobil lire, pa čeprav je med temi že poldrugi mesec.

Veseli nas, da imajo najvišje

oblasti v Rimu pravilno mišljenje o miroljubnih in prijateljskih odnosih v obmejnem pasu, zelo visoko mišljenje o prebivalstvu Beneške Slovenije in da se ne dajo zavesti od krajevnih nacionalističnih čuvajev, ki bi hoteli zmeraj nekaj čuvati in bedeti ter kontrolirati celo ne pustiti vseh turistov in obiskovalcev v vse vasi Beneške Elovineje.

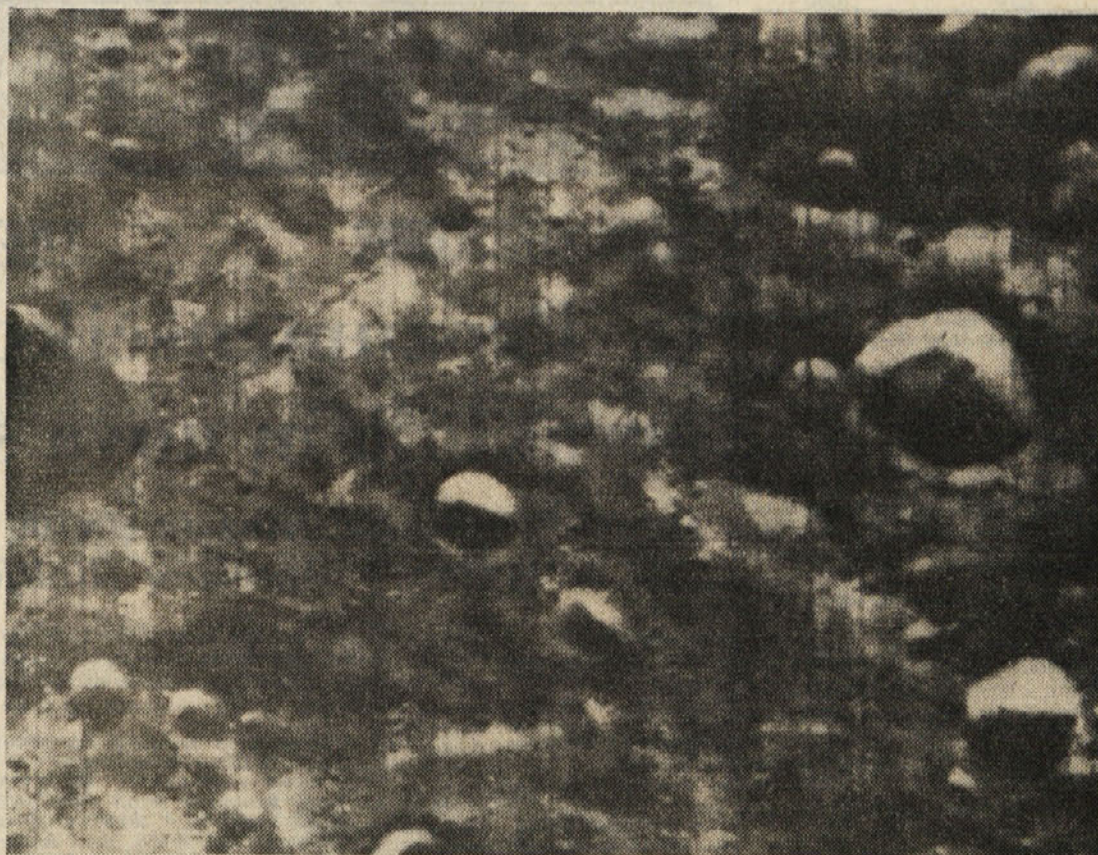
Špetar ob Nadiži spada med tiste redke kraje Beneške Slovenije, kjer se nekaj zida tudi v privatnih krogih. Za druge kraje Beneške Slovenije je vemo, da noben ne popravi svojih starih hiš, kaj šele, da bi zgradil novo stanovanjsko hišo, nov hlev, nov senik ali kakšno gospodarsko poslopje. Celotni gostilničarji in trgovci le krpajo ali pa popravljajo svoje trgovske lokale. Oblosti so tudi že nehale graditi šolska poslopja, ker so še sedanje šole prevelike. Le tu pa tam še zgradijo kak majhen otroški vrtič. V Špetru pa se najdejo oblasti denar za popravilo in modernizacijo ambulant, za popravilo občinskega poslopja in za stalna popravila številnih špetrskih šol in kolegijev.

Kot središče Nadiških dolin pa le ima Špetar veliko prometa, da se nekaj gibajo tudi zasebniki in investitorji svoje dobičke v nove trgovine in gostilne, ali pa vsaj v modernizirane in razširjene objekte. Na občinsko urbanistično komisijo so vložili zadnje čase šest pršen in načrtov za šest gradenj. Zgraditi nameravajo novo garaj in dva nova trgovska lokala. V enem izmed teh bodo delali tudi slaščiče, in sicer zelo znano potico zahodnih Slovencev, *gubano* ali *gubanco*, ki je razširjena povsod v Beneški Sloveniji, Soški dolini na Goriškem in Trškem. Zda je prodira *gubana* ali *gubanca* že med Furlane, ki so v stiku s Slovenci. Ne mine malo večja šagra, festival, poletne igre ali pa navadna turistična sezona, da ne bi pripravljali ne le po zasebnih hišah, ampak tudi po restavracijah ali slaščičarnah *gubane*, te potice zahodnega slovenskega ozemlja.

Eden izmed zasebnikov bo zgradil tudi stanovanjsko hišo, ki bo v njej gostilna, bar, točilnica ali po domače rečeno krčma in še stanovanje. Jože tu Venturini iz Ažle je dala občina licenco za prodajo sadja in zelenjave. Bratje Moreali, ki so od drugod prišli v Špetar in nadiške doline, pa bodo lahko prodajali še glasbene aparate, to je gramofone, televizorje in radijske aparate. Zilvia pa bodo prodajali v trgovini domačina Serija Bevilacqua.

Špetar s svojimi sosedi vasi, kot so na primer Ažla, ali pa Klinje, Petjah, Mecana. Dolenji Barnes in drugi kraji, so že po svoji stari tradiciji letoviški kraji za meščane iz Vidma in Čedadu pa tudi za celo vrsto ljudi iz Beneške Slovenije, zlasti pa iz Nadiških dolin, ki so se odselili v Italijo pa tudi izven Italije in ki se v poletnem času vračajo domov ter najdejo prav v Špetru mir, lepe sprehe, dobre in kar je glavno poceni restavracije in gostilne. Kakor v Slovenijo prihajajo stari slovenski izseljenci, tako prihajajo tudi v Špetar iz ZDA razni stari slovenski izseljenci iz Nadiških dolin. Saj so tudi iz Nadiških dolin kot iz Slovenije v času pred prvo svetovno vojno odhajali ljudje s težavo za kruhom. Domotožje jih na stara leta privabi v domače kraje. Med številnimi drugimi sta prišli v Špetar tudi sestri Blatutik, ki že 38 let nista videli zelenih bregov Matjurja in Kraguvene.

A. R.

Skrita plat Lune, ki jo je posnel njen prvi umetni satelit «Lunar-Orbiter»

SEVERNA KOREJA IN «KULTURNA REVOLUCIJA»

Kaj je napotilo Pjongjang da se oddaljuje od Pekinga?

Severnokorejska vlada je, sledeč zgledu iz Bukarešte, zavzela že vrsto stališč, ki niso povsč Kitajcem

Preteklo je komaj trinajst neprav mirnih let odkar je iz tedaj neznanega mesteca Pamundžona prišla vest, da se prizade stranke v korejski vojni podpisale premirje in s tem napravile konec triletni borbi. Sedaj pa je Koreja spet v ospredju pozornosti mednarodne javnosti. Ta okoliščina pa ni v nobenem primeru povezana s sklepom Južne Koreje, da se vedno bolj direktno angažira v vietnamski vojni na strani Američanov. Niti ne gre pri tem za nekakšno obnavljanje sovraženosti v tem delu Daljnega vzhoda. Razlog za mednarodno zanimanje prihaja to pot iz Pjongjanga, glavnega mesta Severne Koreje.

Na prvi strani enega izmed zelo pomembnih severnokorejskih časopisov se je pojavil 12. t. m. uvodnik v katerem je med drugim rečeno: «Komunisti morajo vedno misliti s svojo glavo, ukrepati neodvisno ter ohraniti svojo lastno identiteto... Človek, ki je ideološki podkovan za druge, ne more samostojno razmišljati in nastopati neodvisno. Zato morajo biti komunisti predvsem ideološki svobodni in ne smejo plesati tako kot drugi igrajo. Če ne uporabljajo svojih možganov, bodo komunisti zaigrali svojo neodvisnost... Ako komunist izgubi sposobnost, da samostojno misli in presoja, on ne more razlikovati dobrega od hudega. Ta človek bo postal revizionist, če so drugi revizionisti, postal pa bo dogmatik, če je okoliška dogmatika... Vsaka komunistična partija mora in mora neodvisno uveljaviti svojo politiko. Njene metode in oblike se morajo in morajo razlikovati, kar je odvisno od položaja in vsaki posamezni partiji. Nas je, zaradi specifičnih značilnosti naše zgodovine, pogajalo lakajstvo. Sedaj se moramo tega rešiti. Marksizem-leninizem se ne sme obravnavati s subjektivnega stališča. To ali ono načelo se ne sme tolmачiti samovoljno...»

Prav zaradi nedvomnih stališč, ki so bila sprožena v zvezi s pekinško politično filozofijo, ta najnovejši nastop Pjongjanga postavlja vprašanje: od kod ta nenaden razkol med Kitajsko in Severno Korejo, ko pa je znano, da je bil prav Pjongjang do nedavnega eden izmed glavnih zaveznikov Pekinga, posebno potem, ko je po nedavnem neuspehu puču v Indoneziji KP te dežele prenehala igrati kakršnokoli bolj značilno vlogo?

Stališča, ki so bila izražena v severnokorejskem listu, ne predstavljajo praznarij nobene senzacije, ali novosti. Čeprav gre namreč za zanimiv proces delne osamosvojitve od Pekinga, ali boljše rečeno, o poskusih delne osamosvojitve, je ta najnovejši nastop Severne Koreje samo logično nadaljevanje tiste politične koncepcije, ki jo je Pjongjang začel izvajati približno pred enim letom. Spominjalo se samo dejstva, da je Severna Koreja kljub nasprotovanju Pekinga, poslala vendar svojo delegacijo na 23. kongres KP Sovjetske zveze. Čeprav bi morala nekdo želel, da oceniti ta korejski korak kot naraven propagandni manever, ki je bil izveden s kitajskim pristankom, bi bilo težko verjeti, da to ni vznevolilo Pekinga. To da kmalu nato je Pjongjang pokazal še enkrat, v zvezi z nekim problemom, ki je zelo resen za Kitajsko, da se hoče osvoboditi totalne odvisnosti od kitajskega vpliva. Gre o tem, da se je Severna Koreja izjavila za stališča socialističnih dežel glede vietnamske vojne, medtem ko je na drugi strani znano, da so ta stališča popolnoma nasprotna pekinškim. Ta nova »neposlušnost« Pjongjanga predstavlja zato resen udarec za Kitajsko, ki ni mogla molče preko nje. V Pe-

kingu so bile izrečene stroge besede na račun Severne Koreje. Vendar pa ta nastop ni žel tistih uspehov, ki si jih je Pekinž žel. Nasprotno, severnokorejski delegat, so ostali na primer na kongresu na Japonskem, ki je obravnaval vprašanja proti uporabi A-bombe, čeprav so Kitajci demonstrativno zapustili skupščino.

Vse te akcije, ki so logično usmerjene na rahlo oddaljevanje od Pekinga, v primeru seveda če to ni preveč nevarno za Pjongjang, spremlja neka druga zelo zanimiva dejavnost: Severna Koreja se namreč približuje Sovjetski zvezi. Pri tem je seveda treba takoj jasno poudariti, da to nikakor ne pomeni, da se postavlja Severna Koreja, v sporu Moskva-Peking, odkrito na sovjetsko stran. Vedno bolj postaja namreč jasno, da se Pjongjang zavzema vedno bolj, sledeč zgledu iz Bukarešte, za srednjo linijo v ostrem sporu med Kitajsko in Sovjetsko zvezo.

To evolucijo severnokorejskega stališča v odnosih do Moskve je mogoče opaziti, ker so popolnoma prenehali ostri napadi, ki so bili še do nedavnega uperjeni proti Sovjetski zvezi po 23. kongresu KP SZ. Ti napadi so dosegli svoj vrhunec neposredno pred padcem Nikite Hruščova. Zaradi takega stališča Pjongjanga se je sodelovanje med obema deželama, ki se je do leta 1961 razvijalo normalno, znalo v težkem položaju, tako da je sredi leta 1964 prišlo celo do prenehanja dejavnosti Združenja sovjetsko-severnokorejskega prijateljstva.

Po Hruščovem padcu so se začeli odnosi urejevati, toda za razliko od Pekinga, ki ni dolgo spoštoval premirja, se je Pjongjang trudil, da bi se zatrdilo obdržalo, temveč da bi se spreminilo v mir. Rezultat take politike je bil tudi obisk premiera A. Kosigina v Pjongjangu v

februarju letos, kjer so mu predili izredno toplej sprejem. Nekaj mesecev po Kosiginovem obisku so podpisali v Moskvi dolgoročno pogodbo o prijateljski sodelovanju med Korejo in Sovjetsko zvezo, nekoliko pozneje tudi pogodbo o modernizaciji severnokorejske vojske.

Ostaja pa še vedno vprašanje, kaj je vplivalo na Severno Korejo, da zavzame tako stališče do Pekinga.

Da bi se moglo v popolnosti razumeti nove premike Severne Koreje, je treba pomisliti, da je ta dežela izšla iz korejske vojne popolnoma uničena. Zahvaljujoč pa se pomoči socialističnih dežel, je Severna Koreja v zadnjih trinajstih letih toliko okrepila svoje gospodarstvo, da se že danes postavlja v prvo vrsto azijskih dežel, kar se tiče svojega gospodarskega potenciala. Njena industrijska proizvodnja je na občutno višji ravni kot kitajska, ali mnogih drugih dežel. Isto velja tudi za kmetijstvo, kjer se je, zahvaljujoč se modernizaciji, namakanju, mehanizaciji in elektrifikaciji postavila na eno izmed prvih mest v Aziji. Povedano na kratko: nekdanji izključni proizvajalec surovih in polizdelkov je postal sedaj izvoznik in proizvajalec široke izbire blaga.

Tak razvoj Severne Koreje ni bil po volji Pekinga, ker je ta razumel, da je dovolj močna in dovolj samostojna gospodarska država prvi pogoj za doseg politične neodvisnosti. Zato je Kitajska večkrat izvršila določene pritisk na Korejo, da bi se industrializacija nekoliko zavrla. Razen tega ni Kitajska prikrivala svoje slasti do mnogih severnokorejskih proizvodov, katerih se je večkrat priščala z direktnim pritiskom.

Toda ni bil samo gospodarski interes, ki je diktiliral oddaljevanje Pjongjanga od Pekinga. Zelo večji pomen ima pri tem,

Nova železnica čez azijsko celino?

TOKIO. — Japonski gospodarstveniki predlagajo graditve mautske železniške proge, katere začetek bi bil v Carigradu, peljala pa bi čez ves južni del azijske celine in se končala v Saigonu. Železnica, ki bi bila dolga 11.000 km in bi povezovala enajst azijskih dežel, bi bila neke vrste južna vzporednica transsibirske železniške proge. O gradbenih stroških pravilo, da bi znašali velikansko vsoto okoli deset milijard dolarjev.

Predstojnik japonskega zavoda za probleme razvoja Jošiteru Tamura, eden najvidnejših zagovornikov zahtevne zamisli, je mnenja, da bi to železnico zgradili v dvajsetih letih.

Gradili in opremlili bi jo po najnovejših načelih sodobne tehnike. Ekspresni vlaki, ki bi vozili skoraj 200 km na uro, bi v dobrih 60 urah premagali razdaljo med Carigradom in Saigonom.

Železnica bi peljala skozi naslednje dežele: Turčijo, Irak, Iran, oba Pakistana, Indijo, Butan, Burmo, Tajsko, Kambodžo in Vietnam.

IVAN BRATKO

Črncu pravijo nigger

New Orleans, v začetku decembra 1960.

Pisatelj Cane

Dogovorili smo se da se snidemo popoldne — to je bil moj prvi dan v New Orleansu, popoldne pa je telefonsko sporočil, da ne more, ker pripravlja naročni članek za New York Timesa, da da pride zvečer točno ob tri četrti na šest, če bo le utegnil, sicer pa malo pozneje. Ob tri četrti na šest je očitno še pisal članek, ker ga ni bilo. Ob šestih pa se je končno prikazal v hotelski veži, kjer sem ga čakal. Bil je srednjih let, nizke rasti, precej valit v obraz in v život, zelo ljubezniv.

«Bil sem pri zaliv v Jugoslaviji... Da... da... Dubrovnik, Sarajevo... Ti dve mesti sta mi ostali za vedno v neizbrisnem spominu... Vozil smo se z ladjo iz Trsta do Splita... Saj je v Splitu Dioklecijanova palača, ne?» je hitel, brž ko sva sedla k čaši viskija v mirnem foyeru hotela, kjer sem stanoval. Prekinili se sploh ni dal. Bil je južnjaško razvnet, rahlo raztresen in močno neposreden, pravo nasprotje mirnega Amerikanca s Severa, kakršne sem srečeval doslej. Ti so počasi izvalili, kar so hoteli povedati, a to je bilo urejeno, premišljeno in, kar se tiče podatkov — natančno. Cane pa je bil zanesenjak.

«Prepotoval sem Evropo križem krazem, najbolj mi je všeč Norveška. Bil sem tam poleti.»

«Fjordi?» vprašam rahlo prizadet v nacionalnem ljubosumu.

«Fjordi!» priklama.

Pove da piše članek o črnem vprašanju, ki se je prav te dni spet zaostroilo. Če bi ga zda obiskal doma v njegovi delovni sobi, bi moral preskakovati grmade knjig, map in rokopisov. Zbranega da ima morje gradiva.

«Ost sem naperil zoper tukajšnje oblasti!»

«In guverner?»

«Tamburaš!» zamahne z roko in se ježno zastrmi predse.

«Kako, tamburaš?»

«Igra podoknice za zabavo. Segregationist!»

In čez čas o olajšanem: «Toda kljub vsemu prihaja čedalje več belih otrok v integrirane šole. Seveda, še več jih je v privatnih, kjer državni zakon nima moči. Toda pri tem ne gre za odpor proti črncem. Starši se bojijo, da se ne bi njihovim otrokom kaj zgodilo, če bi jih poslali v mešane šole. Strah pred pritiskom »aristov« — to je! Saj veste, kakšni so starši!»

«Pišete tudi v lokalni tisk?»

«Ne. Za to se tu ne bi zmenili. Pisati v osrednji list — to pa vedno — zaboli!»

In spet preskoči na drugočasno temo:

«Kaj vam je všeč pri nas? Romantična stran naše dežele?»

«Jena civilizacijska stopnja. Praktični duh v dobrem pomenu. Nova arhitektura. Biblioteke. Kritični duh književnosti. Delavnost ljudi...» hitim, čuteč, da se me loteva njegova zanesena mrzlica.

Priklama.

«Romantične strani pa še nisem videl.»

«To bo tu in na Zahodu.»

«Me vesel!»

Zasluje me s podatki o znamenitostih Louisiane. Osem knjig je napisal o ljubljini deželi v deli Mississippija: New Orleans Woman, Plantation Parade, Bayous of Louisiana, Deep Delta Country, Gone Are the Days in druge. To so literarizirane zgodovine, opisi prirode, zgodbe o možeh in ženah iz hudih časov državljanske vojne in civilizacijskega pionirstva. Vse vrtil v svetu Louisiane. Regionalni pisatelj, zgodovinar kronist in dopisnik New York Timesa, Upornik proti guvernerju. Sestavlja.

V našem dnevniku skoraj vsak dan poročamo o rasističnih neredih v Združenih državah Amerike. Slovenski pisatelj Ivan Bratko, ki ga naši bralci poznajo po mladinski povesti «TELE-SKOP» in po pred kratkim objavljenem odlomku o Louisi Adamsu iz njegove najnovejše knjige «RAKETE IN SEKOJE», je polžolaj črncev v ZDA v tej knjigi posvetil posebno poglavje, katerega, z avtorjevim dovoljenjem, objavljamo, da bi se naši čitatelji bolje seznanili s tem vprašanjem, ki je postalo nadvse aktualno. — UREDNIŠTVO

nek z njim mi je posredovala oficialna federalna agencija za iznočene. Torej opozicionalec v rodni pokrajini ki je zaščiten v središču.

Pogovor nanese na pokopališče, popoldne sem ga slučajno videl. Krste niso v zemlji, temveč nad njo, ker je pod zemljo voda. In tako mrlič niso »pokopani«, kot pravimo, temveč počivajo v visokih kamnitih krstah, podobnih visokim zabojem — nad zemljo.

Cane se smehljaja: «Veste. Mark Twain, ki je živel tod, je dejal, da so grobovi edina dobra stvar v New Orleansu. Pod zemljo vas odnese voda, nad njo vse uniči vročina, tu je presneto vroče, samo v teh kamnitih rakvah ste na varnem.» Predlagal mi svoja dela, ki bi morla priti v poštev za prevod. V New Yorku ima agenta za avtorske pravice. Spet se mu mudi domov, članek mora v dveh dneh oddati, jutri ob šestih jutraj začne spet pisati.

«Napišite knjigo o črncih v Louisiani.»

«Gradiiva imam — olala!»

«To bi bila deveta knjiga.»

Moram prečitati članek, ki ga pripravlja za NYT.

«Zanimiv, prijeten človek — ta Cane!» pripovedujem po-
zneje Fredu.

«Da!»

«Biti mora dober strokovnjak, če se NYT obrača nanj.»

«Samo v tem vprašanju. To poznal!»

«In njegovih osem knjig? Najbrž najboljši pisatelj v tem žanru na jugu?»

«Ne bi rekel. Več jih je. Najbolj plodovit in najbolj znan — to da!»

Fred je zmeraj zelo skop s pohvalami.

Nežna lepota

Tu so prelepi, topli sončni dnevi, čeravno je december. Ko grem iz hotela, premišljam, ali bi sploh oblekel plašč. Vržem ga čez roko. V pičlih dveh urah me je letalo prestavilo s strupeno mrzlega Severa na ta gorki Jug. Kakšna skoraj božanska sprememba! V Chicagu so se mi razbulela ušesa, pokajševal sem in tiščal robcem na usta, tu pa sem nenadno zdrav. New Orleans leži na vzporedniku, ki teče mimo Kalra, to je!

Vleklo me je k starcu Mississippiju. Poznam ga iz otroških let iz povesti Marka Twaina. Kar zda vidim, sprevrča moje stare predstave. Močan, nagel rečni tok, to je v resni širok in tako, kot je bil v domišljiji! In kje so bujno zeleni bregovi? Vkljenjen je v beton in — za njim — v svetleči se aluminij skladišč, ki jim ni konca. In pred betonom ladje z vsemi zastavami tega sveta — tudi njim ni konca. Le živahnost na reki — ta je tista opisovana, znana. Vozim se z izletniškim parnikom. Okrog nas so redne prevozne ladje čez reko, čezmorske ladje, vlačilci, porivanci, motorni čolni s samotnimi čolnarji. V dalji je na obali vsa sladkorna tovarna velikanka, veliki mlini za žito, rdeče tovarne, bele rafinerije in nazadnje — zelena goščava. Oživim med vodami, razgrajajo me ladje, hiteče navzgor, navzdol in čez reko — kot da bi bile igračke, privezane na nevidne nitke.

Raztovarjajo in natovarjajo po tekočem traku. Skatle z bananami se dostojanstveno prevažajo iz skladišč na tovarnjake, ki nosijo trideset ton in več. Delavcev je malo, delo teče samo od sebe.

Prostrane in samovoljne so Mississippijeve vode. Lahko bi se že davno izlile v jezera, ki so vsenaokrog. Lahko bi se podvzale proti Mehikiemu zalivu. Toda izogno se jezerom in izmikajo se morju, dokler je še kaj kopnega, ki jim podaljšuje samosvoje življenje. Na izletu po naravnih kanalih — pravijo jim bayous — in jezerih okrog Mississippija so se mi vsaj malce razkrila vodovja, močvirja in gozdovi, ki ga obkrožajo, preden se prične njegova skrivnostna delta.

Vozimo se z lčno izletniško ladjo po enem izmed številnih bayous — ti so poleg plantation — starodavnih, markantnih dvorcev propadlih lastnikov sladkornih plantaž, raztreseni po Louisiani glavna okoliska turistična vaba. Vsenaokrog je ločje, za njim pa ravnina do konca obzorja.

(Nadaljevanje sledi)

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Pazite se, da ne boste raztreseni in da isto ne pripeti vašim kolegom. Vdajate se v družinskem krogu bo nekoliko napeto, toda vse težave boste z dobro voljo premostili.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Pri delu se boste morali ubadati z organizacijskimi vprašanji. Ugoden dan za soročenje in mlade poročence.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) V poslovnih zadevah bo vse v redu, če boste deloma spremenili svoje načrte. V stikih z drugimi bodite previdni.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Po vaši zaslugi bo podjetje, kjer delate, veliko pridobilo. Bodite potrpežljivi in ljubeznivih zadevah.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Poslovno stanje vašega podjetja se bo boljša. Prebrodili ste določene čustvene težave in sedaj vam je pot odprta.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) V poslovnih in gospodarskih zadevah nimate spremeniti svoj odnos do drugih. V čustvenih zadevah ne bodite domišljavi.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Ne ustrašite se vsakdanjih težav. Napetost v čustvenih zadevah.

SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) S pomočjo vplivne osebe boste ure dill zadeve v vašem delovnem krogu. V čustvenih zadevah bodite zelo previdni in popustljivi.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Čeprav se počutite izredno dobro, ne načrtujte spora z ljudmi, ki so močnejši od vas. Zdrava pamet vam bo prihranila marsikakšno neveselost.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Izredno ugoden dan za trgovske pobude. V čustvenih zadevah polžite mirno po svoji poti naprej.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Pri sprejemanju sklepov in odločitve posluhite pomoč pri bolj izkušenih ljudeh. Bodite odkritosrčni sami s seboj.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Nahajate se preveč velikim težavam, katerih se boste rešili z diplomacijo in potrpežljivostjo. Obeta se vam prijeten izlet.

Radio Trst A

SREDA, 24. AVGUSTA 1966

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 17.15, 20.15, 23.15 — Poročila: 7.30 Jutranja glasba in koledar; 11.45 Soplek slovenskih pesmi; 11.45 Glasba in barve; 12.15 Turistični razgledi; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba iz filmov in revij; 17.00 Igra ansambel «Teen Agers» iz Trsta; 17.20 Glasbeni kaledioskop; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Dvojakova komorna dela; 19.15 Sodobne bolezni; 19.30 Motivi, ki so mladim všeč; 20.00 Sport; 20.30 Glasbene razglednice; 21.00 Simfonični koncert; 21.30 Josip Tavčar: «Dantejevi sodobniki»; 22.15 Ljudska repodija; 22.45 L. Van Beethoven.

Trst

12.05 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 VII. festival furianske pesmi; 13.25 Ernesta in Nino Rota: «Il cappello di paglia di Firenze» — glasbena burka v 4 dejanjih; 14.20 Traška repodija.

Koper

Goriško-beneški dnevnik

PRED ZAKLJUČKOM POLETNE SEZONE

Turistični promet na Goriškem je letos prekosil lanskega

Kdaj bo EPT dobil novega predsednika in bo njegov odbor zopet začel z rednim delom?

Ker pravi star pregovor, da se po dežju sredi avgusta poletje posilavlja in z njim seveda tudi poletna turistična sezona, smo se obrnili do pokrajinskega turističnega urada, da bi nam povedali kaj o poteku letošnje poletne sezone.

«Nikakor ne moremo reči, da je poletna sezona že pri kraju, je poudaril ravnatelj EPT Falzarri. «Turistični živ-zav je na pr. v Gradežu še v polnem razmahu in tudi po drugih krajih je še dovolj turistov.»

Po prvih in še neuradnih podatkih, ki jih imajo na EPT, bo letošnja bilanca poletnega turizma na Goriškem še bolj zadovoljiva kot lanskega, vsaj kar se številca turistov, zlasti tujih, in pa nočnih tibe, čeprav bi bilo vreme lahko nekaj boljše, kar velja zlasti za avgust. Tudi v Gorici je bilo videti precej prehodnih turistov iz raznih evropskih držav, ki so si na svoji poti proti morju in na tranzijski države ogledali gorski grad in druge mestne zanimivosti. Med turisti v Gorici je bilo opaziti letos precej več obiskovalcev iz Jugoslavije, ki se na svojih krožnih avtobusnih potovanjih kaj radi vsaj za nekaj ur ustavijo v našem mestu.

Za ocenitev goriškega turizma naj navedemo nekaj podatkov od lani, ki naj bi jih letos prekosili. Po gostištih na Goriškem in po campingih ter kolonijah je se ustavilo lani skoraj 128 tisoč turistov; od tega skoraj 67 tisoč tujcev. Nočnih so zabeležili 1.195.032, od tega skoraj pol milijona nočnih tujcev. Od teh so na prvem mestu Nemci s 24 tisoč prihodov; njim sledijo Avstrijci s 16 tisoč prihodov. Jugoslovani v teh podatkih ni, ker se po navadi ne ustavljajo čez noč v naših gostištih in o njih tranzitni gostje.

Ogromna večina nočnih tako za domače kot tujce goste je seveda v Gradežu, ker je tam največ hotelov in drugih gostinskih lokali in tudi turistična organizacija na višku.

Kino

Gorica 17.15: «003 contro Intelligence Service». B. Lee in M. Ty. «ack»; črno-beli ameriški film.

CORSO 17.00: «Il poliziotto 202». R. Jheri in C. Rosset; angleški barvni film.

MODERNISSIMO 18.30 — 22.30: «Sette ore di fuoco». C. Rogers in E. Sommerfeld; italijanski kinemascope v barvah.

VITTORIA 17.30 — 22.30: «David e Betsabea». G. Peck in S. Hayward; ameriški kinemascope v barvah.

Tržiš

AZZURRO 18.—22.: «Operazione pleux». T. Tryan.

EXCELSIOR 21.30: «Festival della canzone d'estate». II. serata se minifinale.

PRINCIPE 18.—22.: «Gli amanti latini». Totò, Franchi in Ingras.

B. MICHELE 19.30 — 22.30: «Italia no brava gente». A. Kennedy in Tatjana Samoilova.

Ronke

RIO — Zaprt.

EXCELSIOR 19.30 — 22.: «Tokio divizione criminale». R. Mikuni; kinemascope v barvah.

TEMPERATURA VERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo dnevno temperaturo 23,05 stopinje ob 16.10 in najnižjo 15,09 stopinje ob 10.30; povprečna vlaga 80 odst.; dežja je padlo 36,4 mm.

JURIJ KOROLJKOV

59.

Človek, za katerega ni bilo skrivnosti

Roman o znamenitih sovjetskih obveščevalcih Sorigeju in Vukeliću

Polkovnik Osaka je bil, v neuspešnih poskusih odkriti ilegalce, že pripravljeno priznati, da je premagal, toda neki nepričakovani dogodek mu je pomagal, da se mu je vrnilo duševno ravnanje. Kot rezultat mukotrpnega, večmesečnega rešetanja seznamov potencialno sumljivih oseb, je v teh seznamih ostalo samo nekaj ljudi, med njimi tudi Richard Sorige pomočnik nemškega veleposlanika v Tokiu in zelo znan novinar ter Hosumi Osaki, svetovalec predsednika vlade, ki je poleg tega zavzemal še visok položaj v upravi južno-japonskega železnice. Na seznamu je bil tudi Branko Vukelić, šef francoske telegrafске agencije Havas v Tokiu in še nekaj znanih in cenjenih osebnosti.

Polkovnik je o svojih razmišljanjih poročal šefu vjerske vojaške protioveščevalne službe generalu Nakamuri, ki se je strinjal z Osako in je bil že ukazal, naj prenehajo z idejo rešetanja seznamov. Vendar pa je nekdo izmed sodelavcev tokoko (japonske tajne policije) sporočil polkovniku, da sumi nekakega umetnika Migajja. Uradnik je govoril o tem nekako mimogrede, češ, služba je služba. Polkovnik Osaka

je postal razburjen: mar ni bil to tisti Migaji s seznama? Polkovnik je znal na paniet primke, ki so po filtriranju ostali na seznamu, vendar pa je za vsak primer odprl fascikel in ga še enkrat preveril. Da, to je bil taisti Totoku Migaji, ki je bil povezan z generalističnimi oficirji. Osaka je ukazal, naj okrepijo nadzorstvo nad umetnikom, istočasno pa naj se bolj pozanimajo za ljudi, ki so ostali na seznamu sumljivih oseb.

To je bil prav tisti čas, ko je japonska protioveščevalna služba poživila svoje delo nad spremljanjem tujcev, ki so živeli na Japonskem. Blizko so se velikim dogodki, cesarstvo se je pripravljalo na vojno, sodelateska pa si je prizadevala, da bi svoje zaledje čim bolj zavarovala pred vsimi mogočimi udari. Začeli so z varnostnimi aretacijami tujcev. Med tujci, katerih spremljanje so okrepili, sta se znašla tudi Vukelić in Sorige.

Spremljanje doktorja Sorigeja je Osaka zavaljal tistemu istemu agentu Hirani, ki je pred nekaj leti začel svoj kariero v policiji tako, da je neprestano blodil po ulicah za nemškimi novinarjem, ki je bil takrat pravkar pripotoval v Tokio. V minulih letih se je Hirano »pozval med ljudje«, postal je izkušen policaj-proveščalec in usoda ga je znova povežala prav z istim Richardom Sorigejem, ki mu je bil dajal nekaj drobiža, da bi Hirano lahko postal čisto čisto vročega sake in da bi se ne skisal pod jesenskim dežjem.

V začetku je poročevalec tokoko ugotovil, kam Sorige zahaja: jutraj, zelo zgodaj je odhajal na veleposlaništvo in tam preživljal ves dan. Zvečer je hodil v »Imperial«, od tam pa je v majhno restavracijo »Rheingold« na Ginzi, včasih pa je za hip pogledal tudi v »Fiedermans«. Sorige se je najdlje zadrževal v »Imperialu«. Sedel je vedno na istem mestu — poleg zidu v globokem naslanjaču, se včasih s kom pogovarjal ali pa je dremal.

Običajno zasledovanje na cesti in prisluškovanje telefon-skim razgovorom ni dajalo nobenih rezultatov in Hirano je sklenil prodreti v hišo na ulici Nagasaki. To pa ni bilo preveč

težko storiti, ker čez dan v hiši ni bilo nikogar. Najprej je Hirano sedel pod verando, da bi zvedel, kdo prihaja k Sorigeju, kaj tu počenja in o čem se pogovarja. Tri dni in tri noči Hirano ni zapustil svojega mesta pod verando, toda dočel ni ničesar. K Sorigeju gostje niso prihajali, samo dvakrat je prišla neka mlada ženska, pospravila hišico in odšla.

Tretjega dne je Hirano stopil v hišo, si vse ogledal in spet ni odkril ničesar sumljivega. Detektiva je samo presenčila množica knjig in kipev v doktorjevi sobi. Hirano sploh ni mislil, da bi se kak Evropejec lahko zanimal za takšne stvari.

Poročevalec se je vrnil na policijo, napisal poročilo, iz katerega niso mogli ugotoviti ničesar. Doktor Sorige se ukvarja samo s svojimi službenimi zadevami. Magnetofonski posnetek v »Imperialu« ni prav tako nudi ničesar: Sorige je s prijatelji klepetal o nekakšnih neumnostih in niti najmanjše služije ni bilo na kakršnoli tajno informacijo.

Bil je mesec oktober z dolgim, drobnim deževjem. Zadnje čase je Richard pogosto zboleval in se je le z mu-ko silil, da je vstal s postelje. Pomoči so ga mučile blodne sanje, najpogostje vedno iste: spet je, izgubljač poslednje moči, visel na bodeči žici pod Verdunom. Potem se je v bolnišnici nekdo sklanjal nad njim. Zelo blizu, blizu...

«Sestra!» je poklical in odprl oči.

Ko se je prebudil, so izginile blodne sanje preteklosti. Ni bilo niti Verduna niti bolnišnice. Richard je ležal na kavču v svoji sobi, v Ulici Nagasaki. Ob zidu so bile knjige, stari rokopisi in vzhodnjaški kipci, ki jih je zbiral vrsto let. To je bila soba učenjaka-orientalista.

Nad njim se je sklanjala zvesta Mitiko. Na sebi je imela svečani kimono, izvezen z nežnimi, oranžnobarvenimi krizantemami in širokim, bleščicam pasom. Richard je vedel: Mitiko se je bila oblekla tako samo zavoljo njega. Nasmehnil se je. Toda zakaj je bila tukaj? In obraz je imela tako vznemirjen? «Iki-san, nekaj ste govorili v snu in stekali», je rekla pol-

glasno Mitiko. «Ali se ne počutite dobro, Iki-san? Pripravila sem čaj. Popijte ga!»

Richarda je strahotno bolela glava, očitno se je spet začela gripa. Stisnil je pižamo na prsih in stegnil roko, da bi vzel cigareto. Mitiko je vzela namizni vžigalnik in Sorigeju ponudila ogenj.

«Arigato, Mitiko!... Hvala!» Richard je globoko potegnil vase sladkobni dim, odrinil oledo in spustil noge s kavča.

Mitiko je naložila v peč — v njej je rdele plapolali premoji in širili toploto okrog sebe. Vendar si je Sorige čez pižamo ogrnil povrhnjo: mrzlo jo je.

Prijeto je bilo, ker je bila Mitiko tukaj... Toda, zakaj je bila prekršila njen dogovor?

Isi Hanako je zdaj živela pri materi in je redkokdaj prihajala k Richardu. Večino časa je preživljala v tiskovnem uradu na Ginzi. Tako je bil odločil Sorige, ker so nekdo Isi poklicali na policijo. Policijski inspektor, gospod Macunagi, jo je zelo strogo opomnil: nikakor se ne sme družiti s »kosmatimi«. Macunagi je tako rekel vsem Evropejem, pravil pa jim je tudi se »tebija, ki so bila zrasla v temi« — zaradi bele barve kože. Inspektor se je pri Isi pozanimal, kaj dela Sorige, kam zahaja, s kom se srečuje in zaprosil jo je, naj mu prinese njegove rokopise. Mitiko mu je rekla, da ničesar ne ve. Macunagi jo je opozoril, da o tem razgovoru na policiji Nemcu ne sme črniti niti besedice.

Isi je sramežljivo vprašala, kako naj ravna, saj je vendar delala pri gospodu Sorigeju. Policijski inspektor ni ničesar odvrnil, samo sebi pod nos je zamrmral: »Poznamo mi to vašo službo...«

Razumljivo je bilo, da je Mitiko še isti večer vse povedala Iki-sanu. Namrghodeno je poslala Mitiko zgodbo in čedaje bolj je bil nejevoljen. In zdaj je bil podoben že malemu božanstvu iz hrama Kamakura, posebejlenje srda! Vzdignjene obrvi, ognjene oči in globoke gube okrog ust.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNISTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-908 in 94-638 — Poštni predal 659 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Sv. Pelice 1, II., Telefon 33-42 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČISKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NARUČNINA: mesečno 800 lit — Vnaprej: četrtletna 2.250 lit, polletna 4.400 lit, celoletna 7.700 lit — SPRJ: posamezna številka v tednu in nedeljo 50 (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Še SPRJ: ADIT DZS Ljubljana Sani trg 3, I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 603-3-83 — OGLAS: Cena oglasov: Za vsak mm v štirih enotah stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lit. — Mail oglas 60 lit beseda — Oglasi tržaško in goriške pokrajine se naročajo pri upravi — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri »Società Pubblicità Italiana« — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska Trst

Odobreni sklepi

krajevnih ustanov

Pokrajinski odbor deželnege obnove in krajevne ustanove in na svojih zadnjih sejah odobril med drugim naslednje sklepe:

GORICA: nujna popravila sedeža občinske ustanove ECA; prispevek občine za prevoz in bolnišnice stroške; obračun trošarinskih dohodkov za maj 1966; posojilo 21.050.000 lit z državnim prispevkom; posojilo 29 milijonov lit za gradnjo sole v U. Ponte del Torriore; stroški v domu onemoglih za junij; izplačilo bolniških stroškov za junij; posojilo 40 milijonov za gradnjo kanalizacije; posojilo 300 milijonov za razna cestna dela.

KRMIN: odobritev stroškov ob obisku občinskih predstavnikov iz Nove Gorice; nakup zemljišča za naprave krminskega vodovoda; odobritev stroškov počitniške kolonije.

RONKE: priprave za gradbena dela pri občinskem vodovodu in pogodba s pošto upravo.

MED PONEDELJSKIMI NEVIHTAMI

Strelna na Vipavskem ubila zakonca in enega vojaka

5-letni sinček, ki je bil z zakoncem pod drevesom, je ostal živ

Med nevihtami, ki so v ponedeljek divljale na Vipavskem, je strelna ubila tri osebe. Življenje sta izgubila dva zakonca in neki vojak. Anton Kete, star 34 let, in njegova žena 31-letna Terezija, doma iz Vrhpolja pri Vipavi, sta se v ponedeljek jutraj odpeljala z volovsko vprego na polje v Logu. S seboj sta vzela tudi petletnega sinčka Silvestra. Med obiranjem fižola se je na vsem lepem pričelo pripravljati na nevihto. Temni oblaki so prekrili dolino, in po nekaj bliških in grmenju je se ulilo kot iz škafa. Zakonca Kete sta vprego zapeljala pod neko drevo, sama pa sta se s sinčkom zatekla pod drugo; pridružil se jim je tudi petletni, ki jih je spremljal na polje.

Ker jih vedn dan ni bilo domov, so se okoli 18. ure sosedje odpravili v Log, kjer so Ketejevi obirali fižol. Nudil se jim je žalosten prizor. Zakonca sta ležala mrtva na tleh, ob njima pa sinček, ki se je zaradi udarca strele onesvestil; mrtve je bil tudi pes, medtem ko sta bila vola pod sosednjim drevesom povsem zdrava. Trupli so odpeljali v mrtvašnico, mlajša Silvestra pa v vipavsko bolnišnico, kjer se zdravniki trudijo, da bi mu življenje vrnilo, zakaj otrok, ki je bil ves dan do kože premočen in ošibeli, se je tudi na moč prehladil.

Vest o smrti zakoncev Kete se je naihroma razširila po vsej Vipavski ter povzročila val sočutja. Elementi so ubili mlada zakonca, ki sta zapustila dva nedoročena otroka, Silvestra, ki je v bolnišnici, in se enega komaj dve leti starega, ki sta ga putila doma. Strelna je na Vipavskem udarila tudi v neko voljaško teto ubila enega vojaka, tri pa ranila. Zaradi močnih nalivov so narasli reke in potoki po vsej Goriški in tudi v Beneški Sloveniji. Medtem ko na Goriškem zavoljo naraslih voda ni bilo težav, so se v Benečiji utrgali številni manjši zemeljski plazji. Občutno se je znižala temperatura, zlasti v višjih krajih, kjer so večer zabeležili najnižjo temperaturo komaj šest stopinj.

Strokovni tečaji za karoseriste in električarje

Zavod za strokovno usposabljanje delavcev INTASA v Ul. Virgilio 4 je tudi za letos pripravil dnevne in večerne tečaje za avto-

mobilske električarje in karoseriste. Učilnice so moderno opremljene za dober pouk. Tečaji so brezplačni, prav tako tudi učni material, knjige in druge potrebščine. Revnejši gojenci bodo dobili povrnjene tudi potne stroške.

V dnevne tečaje se lahko vpíšejo tisti, ki so dopolnili 15 let, absolventi enotne srednje šole pa že s 14. letom. Brezpogovorni delavci se lahko vpšejo do starosti 40 let. Večerni tečaji so namenjeni delavcem in vajencem vseh strok.

OB 100-LETNICI SKIPARJEVE SMRTI

Tominčeva razstava v Gorici: njegovo življenje in delo

Otvoritev bo v soboto, 27. t. m. pod pokroviteljstvom predsednika republike Saragata

Ravnatelj državne knjižnice in član pripravljalnega odbora za proslavo 100-letnice smrti goriškega slikarja Josipa Tominca, dr. Guido Manzi, nam je poslal naslednje vrstice o pripravah za spominsko razstavo:

Spominska razstava del goriškega slikarja Josipa Tominca ob 100-letnici njegove smrti je skoro pripravljen in uradno jo bodo otvorili v soboto 27. avgusta; za občinstvo pa jo bodo odprli v nedeljo 28. t. m. Za razstavo je dala pobudo in jo pripravila občinska uprava v Gorici s pomočjo dolgih potrpeljivih priprav posebnega pripravljalnega odbora, ki mu predseduje grof dr. Guglielmo Coronini.

Razstava bo pod pokroviteljstvom samega predsednika republike, ki je na čelu izbranega častnega odbora, v katerem so imena najvidnejših osebnosti, ki predstavljajo kulturo, politiko in vero v naši deželi. Temu odboru stoji ob strani posejalni odbor, ki ga sestavljajo vidni znanstveniki in umetnostni kritiki iz Italije in inozemstva.

Razstavne prostore so uredili v palači Attensi, ki so zelo prikladni za namen. Prikazal bodo nad 100 Tominčevih del, od njegovih slik in osnutkov, pa do risb, ki so jih v ta namen preleteli iz javnih

in zasebnih zbirk v Gorici, Trstu, v drugih sredstvih, naše dežele in celo iz Jugoslavije in Nemčije. Prav po zaslugi nesebičnosti in prijateljskega sodelovanja vseh, javnih muzejev in domačih ter tujih zbirateljev, bo lahko ta razstava pokazala zaokroženo celoto in bo zelo tehten odraz umetniške dejavnosti slikarja Tominca, ker bo pokazala tudi tisto plat njegovega umetniškega dela, ki je bila do sedaj podcenjevana ali celo nepoznana.

Ob uradni otvoritvi v soboto bodo predvidoma pripravili tudi nad vse zanimiv katalog, za katerega je poskrbel grof Coronini ob sodelovanju drugih članov pripravljalnega odbora. V katalogu bo s kratkimi in jedrnatimi uvidom župan Martina predstavil umetnika; prof. Antonio Morassi bo v posebnem kritičnem esaju osrisal Tominčev umetnost; sledijo biografija in dokumenti o življenju in delu slikarja, bibliografija o njegovi umetnosti, 118 črno belih posnetkov njegovih del ali njihovih značilnosti ter 7 štirbarvnih posnetkov; najzadnje delo bodo opremljena tudi z zanimivimi kritičnimi komentarji.

Skratka, gre za hvale vredno in dragoceno pobudo, o kateri bodo v prihodnjih dneh in tudi bolj podrobno pisali.

ŠPORTŠPORTŠPORT

PLAVANJE

TRETJI DAN EVROPSKEGA PRVENSTVA

G. Prozumenščikova (SZ) - evropska prvakinja in nova svetovna rekorderka

Ostali kolajni SZ (štafeta 4x100 m v 4 slogih) in Francozinji Caronovi (100 m hrbtno) - Beneckova (Italija) in Vrhovšek (Jugoslavija) v finalu

UTRECHT, 23. — Sovjetska plavalca Galina Prozumenščikova je danes zabeležila med tretjim dnevom evropskega plavalnega prvenstva izreden uspeh: osvojila je naslov celinske prvakinja na 200 m dolgi progi v prenosni slog in je s časom 2'40"8 izboljšala svetovni rekord, ki je od 16. julija letos pripadal z 2'43" njeni rojakinji Irini Podznjakovi. Danes so podelili še dva naslova: enega je v moški štafeti 4x100 m v 4 slogih osvojila Sovjetska zveza, drugi pa je na 100 m hrbtno za ženske pripadla Francozinji Christini Caron. V štafeti, kjer je Italija zasledila sedmo mesto, je padla cela vrsta državnih rekordov. Te so izboljšale ekipe Vzhodne Nemčije, Madžarske, Zahodne Nemčije in Velike Britanije.

V kvalifikacijskih tekmah štafete 4x200 m prosto za moške je Italija dosegla v prvi skupini čas 8'21"9, ki pa ji ni zadostoval, da bi se uvrstila med prvo osmerico. V finalu so se uvrstili: V. Nemčija 8'08"2, Francija 8'09"2, Švedska 8'11"3, SZ 8'14"5, Z. Nemčija 8'15"1, V. Britanija 8'16"3, Španija 8'19"2, Finska 8'20"7.

Bolje se je obnesla Daniela Beneck na 400 m prosto za ženske, ki je zmaga v drugi skupini z drugim najboljšim časom kvalifikacijskih tekmah, Zanimivo je, da je favoritinja Ada Kok dosegla slabši čas, vendar se je vseeno uvrstila v finale, kjer bodo nastopile: Tamara Sosnova (SZ) 4'54"8, Daniela Beneck (It.) 4'55"3, Jeannie Cave (V.B.) 4'55"7, Claude Mandoud (F.) 4'55"7, Elisabeth Junggren (Šved.) 4'57"1, Ada Kok (Hol.) 4'57"3, Jutta Wanke (V.Nem.) 4'57"7, Daniele Dorleans (Fr.) 4'57"8.

Na 200 m hrbtno za moške pa se tudi slovenski plavalec Dami Vrhovšek uvrstil v finale, medtem ko sta Italijana Franco Chino z 2'21"3 in Ezio Della Sava z 2'21"1 izpadla. Vrhovšek je v četrti skupini zasedel za vzhodnim Nemcem Rotherjem, ki je izboljšal državni rekord, drugo mesto s časom 2'19"3. V finalu se bodo spoprijeli za naslov naslednjih plavalcev: J. Monzo (Sp.) 2'15"7, V. Mazanov (SZ) 2'16"4, J. Rother (V.Nem.) 2'16"5, A. Gromak (SZ) 2'16"8, R. Kunze (V.Nem.) 2'17"9, J. Sihany (Madž.) 2'18"3, B. Vicente (Fr.) 2'19"1, D. Vrhovšek (Jug.) 2'19"3.

Na 400 m v 4 slogih za moške pa je najboljši čas dosegel Francoz Mosconi pred sovjetskimi predstavnikom Belle-Gejmanov. V finalu bodo nastopili: A. Mosconi (Fr.) 4'16"4, Belle-Gejman (SZ) 4'18"4, F. Lyuce (Fr.) 4'19"1, Fortuny (Sp.) 4'19"8, Bure (SZ) 4'19"9, F. Wiegand (V.Nem.) 4'20"1, O. Van Schilling (Z.Nem.) 4'22"3.

Danes so zaključili tudi kvalifikacijska tekmovanja moških v slobodnih slogih. Najboljše je izkazal Italijan Cagnotto, medtem ko je Še ena bomba na Kalvariji

Prejšnji dan okrog 11. ure je neka izvidnica karabinerjev iz Pogore nasla na pobočju Kalvarije ročno bombo, ki je molela iz zemlje in je ostala tam verjetno še iz prve svetovne vojne. Karabinerji so nevarno orozje primerno zavarovali in obvestili vojaške izvedence iz Trsta, ki jo bodo po vsej verjetnosti že danes odstranili in uničili.

Nesreča tekstilnega delavca v Podgori

V ponedeljek ponoči se je v podgorški tekstilni tovarni ponesrečil 22-letni Valter Lovison iz Riva Piazzetta 8. Med navijanjem vreten se je utrgal transmisijski jermen, katerega kovinska spojka je Lovison udarila po zgornji strani desne dlani. Nekaj po 23. uri so ga pripeljali v goriško bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč.

Finalne tekme današnjega dne pa so dale naslednje izide:

ŠTAFETA 4x100 m v 4 SLOGIH (moški)

1. SZ (V. Mazanov, G. Prokopenc, V. Kuzmin, L. Iljčev) 4'02"4
2. V. Nemčija 4'02"9 (nov držav. rek.)
3. Madžarska 4'05"9 (nov držav. rek.)
4. Z. Nemčija 4'07"9 (nov držav. rek.)
5. V. Britanija 4'08"9 (nov držav. rek.)
6. Holandska 4'09"8

PO NEDELJSKEM KOLU NOGOMETNEGA TURNIRJA DEVETIH SLOVENSKEH ŠPORTNIH IGER

Proseški mladinci prijetno presenetili

Če je članska ekipa Primorja razočarala svoje navlačje, se je zato bolje izkazalo mladinsko moštvo Prosečanov. Trampuš in drugi so namreč z visokim rezultatom premagali mladince Cankarja, ki gotovo niso mogli konkurirati s kvalitetnejšim nasprotnikom, saj so mnogi predstavniki Cankarja v nedeljo prvič igrali pravo nogometno tekmo. Poleg rezultata, ki ne potrebuje komentarjev (10:1), pa nas presenetila igra proseških mladincev. Moštvo se pozna izkušnost, ki si ga je pridobilo na lanskem prvenstvu, kjer mladinci Primorja niso razočarali.

V vratih štoka ni imel posebnega dela, toda poznamo ga za solidnega vratarja. Edini gol dneva je do bil zaradi podcenjevanja nasprotnika, saj je praktično podal žogo nasprotnemu srednjemu napadalcu, ki ni imel posebnih težav za realizacijo. Tako podcenjevanje bodo lahko v drugih primerih usodna in zato tudi proti šibkejšim ekipam — take lahkomiselnosti nedopustna.

Krilca Reubla in Spanger sta bila vseskozi nezapostljena, kljub temu pa se nikoli nista spuščala v napad. Gotovo v nedeljo tega ni bilo potreba, saj so napadalci odlično sami igrati svoje delo, vendar pa bi sodelovanje branilcev z visokimi podajami v kazenski prostor precej razbremenilo delo krilcev, ki so morali nositi vsa teža povežave med obrambo in napadom. V glavnem pa je bila tekma obek bekov posoda.

Srednji branilec Sulič F. je pokazal, da pozna svoje delo. Hitrosti mu ne manjka, odločnosti tudi ne. Prava moč Prosečanov pa je krilska vrsta, kjer sta ponovno zabeležila Pertot in Trampuš. Slednji je kotovo tisto najpomembnejšo taš celotne ekipe. Izredna tehnika mu omogoča, da z neverjetno točnostjo lahko podaja žoge soigralcem. Ima smisel za položaj, kar mu dovoljuje, da čim manj teče in s tem neproduktivno porabi energije. Njegovo največje orozje je pa je izreden strel. Zelo lep je bil njegov gol proti Cankarju, ki ga je dosegel s točnim in močnim strelom iz približno 12 metrov v desni kot Banovih vrat.

Pertot nima vse teh karakterističnih, toda z agonizirajočim nadoknadil marsikatero tehnično domankljivost. Problem bo, če bo morala proseška obramba ustaviti napadalec Brega. Prosečani igrajo brez prostega igralca in torej nasprotnemu srednjemu napadalcu bo moral slediti kar direktno Sulič. Pertot namreč zavrača obrambo na moč in raje igra pretežno na sredini igrišča. V tem primeru se bo moral postaviti na linijo branilcev Trampuš, kar bo gotovo cilj Brezanov, da se s tem izogne silovitim Trampuševim strelom.

Napad Primorja je zelo proderen. Poseben Rustja, srednji napadalec, 17 let, ima izreden smisel za gol. V nedeljo jih je zabil kar 5. S ta-

Finalne tekme današnjega dne pa so dale naslednje iz